

Rekommendationer kring pneumokockvaccination till riskgrupper från och med 2022-12-01

Grupper med ökad risk som rekommenderas vaccination (gäller vuxna och barn över 2 år)			
Riskgrupp	Rekommenderat vaccin	Avgiftsfri vaccination	Förtydligande
Kronisk hjärtsjukdom	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	
Kronisk lungsjukdom	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Ex: Personer med KOL eller svår astma
Tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft med sekretstagnation	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Ex: Personer med vissa kroniska neurologiska sjukdomar, extrem fetma eller Morbus Down
Kronisk leversjukdom	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	
Kronisk njursvikt	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Ex: Nefrotiskt syndrom
Diabetes mellitus	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	
Fyller 75 år eller mer under nuvarande år OCH är född 1947 eller senare.	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Omfattar år 2022: födda 1947 2023: födda 1947-1948 2024: födda 1947-1949
Fyller 65 år eller äldre under nuvarande år och som inte omfattas av någon av grupperna ovan.	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Nej	Omfattar år 2022: födda 1957 eller tidigare. 2023: födda 1958 eller tidigare. 2024: födda 1959 eller tidigare.
Personer som haft invasiv pneumokockinfektion	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Nej	
Personer med alkohol- eller narkotikaberoende.*	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Nej	*Efter individuell riskbedömning
Rökare*	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Nej	*Efter individuell riskbedömning
Svetsare*	PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Nej	*Efter individuell riskbedömning
Grupper med mycket hög risk som rekommenderas vaccination enligt särskild riktlinje.			
Rekommenderat vaccin gäller för de 18 år eller äldre. För yngre personer se särskilda rekommendationer nedan.			
Riskgrupp	Rekommenderat vaccin vuxna	Avgiftsfri vaccination	Förtydligande
Aspleni eller hypospleni	PCV20(<i>Apexxnar</i>)+ PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Ex: Splenektomerade personer, tillstånd som medför bristande mjältfunktion, planerad splenektomi.
Likvorläckage	PCV20(<i>Apexxnar</i>)	Ja	Ex: Likvorläckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen
Nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling.	PCV20(<i>Apexxnar</i>)	Ja	Ex: Personer som har genomgått stamcells- eller benmärgstransplantation. Personer med hematologisk cancer, sicklecellsanemi eller lungcancer. Vissa andra personer med nedsatt immunförsvar pga. sjukdom eller behandling som efter en individuell bedömning anses ha en mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom
Cochleaimplantat	PCV20(<i>Apexxnar</i>)	Ja	
Cystisk fibros	PCV20(<i>Apexxnar</i>)	Ja	
Organtransplantation	PCV20(<i>Apexxnar</i>)	Ja	För stamcellstransplanterade gäller särskilda rekommendationer

Avgiftsfritt vaccin

Från 2022-12-01 införs ett nationellt vaccinationsprogram för pneumokocker för vissa riskgrupper. Det medför att själva vaccinet blir kostnadsfritt för dessa grupper, även stickavgiften är kostnadsfri. Se tabellen ovan vilka personer som ska erbjudas kostnadsfritt vaccin.

Några riskgrupper omfattas inte av nationella vårdprogrammet. Dessa grupper rekommenderas fortfarande att vaccinera sig men får betala för vaccinet och stickavgiften, på samma sätt som har gällt tidigare.

Grupper med **ökad risk** för allvarlig pneumokocksjukdom

Se tabellen ovan vilka grupper som omfattas.

Val av vaccin

Dessa grupper ska endast vaccineras med PPV23(*Pneumovax*).

Samtidig vaccination med andra vacciner.

PPV23(*Pneumovax*) kan ges vid samma tillfälle som ett annat vaccin, men olika injektionsställen ska väljas. Tex kan det ges samtidigt som vaccin mot influensa eller covid-19, men alla tre vaccinerna ska inte ges samtidigt. Rekommendationen är att i så fall prioritera vaccination mot influensa och covid-19 vid samma tillfälle och att vaccin mot pneumokocker ges minst en vecka efter dessa.

Personer som redan har vaccinerats med PCV13(*Prevenar*) eller PCV10(*Synflorix*) ska vänta minst två månader innan PPV23-dosen ges.

Revaccination/ny dos

Revaccination med PPV23 rekommenderas när det gått fem år sedan föregående dos.

Grupper med **mycket hög risk** för allvarlig pneumokocksjukdom

Se tabellen ovan vilka grupper som omfattas.

Val av vaccin

Personer 18 år eller äldre

- **Ej tidigare vaccinerad** med pneumokockvaccin vaccineras med en dos PCV20(*Apexxnar*)
 - **Tidigare vaccinerad** med PCV13(*Prevenar*) och/eller PPV23(*Pneumovax*) vaccineras med en dos PCV20(*Apexxnar*) minst ett år efter den senaste dosen
 - Personer med **aspleni/hypospleni** rekommenderas vaccination med PCV20(*Apexxnar*) följt av en dos PPV23 (*Pneumovax*) minst två månader efter PCV20-dosen
 - Personer som genomgått **stamcellstransplantation** vaccineras enligt särskilt schema
-

Personer 2-18 år

- **Tidigare vaccinerad** med PCV10(*Synflorix*) eller PCV13(*Prevenar*), t ex inom barnvaccinationsprogrammet, vaccineras med en dos PPV23 minst två månader efter senaste PCV10/13-dos.
Ej tidigare vaccinerad vaccineras med en dos PCV13(*Prevenar*) och en dos PPV23 efter minst 2 månader

Tillgång till PCV20 (*Apexxnar*)

Nationell upphandling för PCV20 (*Apexxnar*) pågår och väntas vara klar våren 2023. Innan den nationella upphandlingen är klar kan PCV20 (*Apexxnar*) köpas till listpris. Om det finns medicinska skäl att ge PCV20 (*Apexxnar*) skyndsamt så bör det ges så snart som möjligt. Vårdenheter som har behov av att kunna ge PCV20 (*Apexxnar*) skyndsamt bör beställa hem några doser till listpris. Vaccination med PCV20 (*Apexxnar*) kan ges senare, när den nationella upphandlingen är klar våren 2023, om det inte finns några risker med att vänta med att ge vaccinet enligt individuell bedömning.

Om PCV20(*Apexxnar*) inte är tillgängligt kan man i undantagsfall använda PCV13(*Prevenar*) följt av PPV23 (*Pneumovax*), med minst två månaders intervall, vid vaccination av tidigare ovaccinerade personer.

Apexxnar till listpris beställs via Oriola kundservice telefon 0770-22 20 20. PCV13 och PPV23 beställs som övriga upphandlade vaccin, se lista [Upphandlade vaccin](#)

Samtidig vaccination med andra vacciner

Pneumokockvaccin kan ges samtidigt med ett annat vaccin, till exempel influensavaccin eller vaccin mot covid-19, förutsatt att olika injektionsställen används.

Revaccination/ny dos

Personer med aspleni/hypospleni rekommenderas revaccination med PPV23 fem år efter föregående dos. (Barn kan ibland ges ytterligare doser, se Barnläkarföreningens vårdprogram). Nyttan av revaccination med PCV13/20 är inte säkerställd men kan efter individuell bedömning ibland vara aktuellt till de med mycket hög risk.

Referenser

[Folkhälsomyndighetens 2022 - Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper.](#)

[Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om vaccination i enlighet med det särskilda vaccinationsprogrammet för personer som ingår i riskgrupper \(HSLF-FS 2022:55\)](#)

[Barnläkarföreningen 2012 - Vårdprogram splenektomi - rekommendationer vid splenektomi och aspleni.](#)
